

DAĞLIK KARABAĞ'A ZİYARET KİME HİZMET EDİYOR?

23.10.2017

Yeni Şafak (22 Ekim 2017)

Azerbaycan, Dağlık Karabağ'daki yasa dışı yönetimin uluslararası alanda kendini yasallaştırma çabalarını engellemeye çalışırken, Dağlık Karabağ'daki 'de facto' rejim kendini yasallaştırmanın yollarını arıyor. Bu tutumları hem Ermenistan yönetimi hem de yurtdışındaki Ermeni diaspora örgütleri tarafından destekleniyor.

18-22 Eylül tarihlerinde Türkiye'den bir heyet Ermenistan'ı ve Ermenistan'ın işgali altında olan Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ bölgesini ziyaret etti. Heyette 23. Dönem İstanbul Milletvekili Ufuk Uras'ın yanı sıra Ali Bayramoğlu, Erol Katırcıoğlu, Sait Çetinoğlu gibi yazarlar yer aldı. Ziyaret sonrası Türkiye Ermenileri gazetesi olan Agos için yazmış olduğu makalesinde Ufuk Uras, bu ziyaretin Ermenistan eski milletvekili ve Return/Dönüş Vakfı kurucusu Aragats Akhoyan'ın daveti ile gerçekleştiğini, ziyaret amaçlarının Türkiye ile Dağlık Karabağ Ermenileri arasında dayanışmayı artırmak olduğunu bildirmiştir.

Bu ziyaret Türkiye ve Azerbaycan'da ciddi tartışmalara neden olmuştur. Çünkü dört Türkiye vatandaşı bir devletin işgal altında olan yasadışı ve hiçkimse tarafından tanınmayan bir bölgesini ziyaret etmiştir. Ayrıca bu bölge Türkiye ile stratejik müttefik ve bir millet iki devlet anlayışına sahip Azerbaycan'ın işgal altındaki bölgesiydi. Bu nedenle Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı bu dört ismi Azerbaycan'ın izni olmadan işgal altındaki bölgeleri ziyaret eden şahısların dahil olduğu «istenmeyen adam listesine» dahil etmiş, ardından Azerbaycan Başsavcılığı bu şahısların tutuklanmaları yönünde karar almıştır. Türkiye Dışişleri Bakanlığı ise 29 Eylül ve 4 Ekim'de konuyla ilgili iki açıklama yaparak bu ziyaretin devletin haberi olmadan gerçekleştiğini açıklamış ve Türkiye vatandaşlarını işgal altındaki topraklara seyahat etmemek konusunda uyarmıştır.

ERMENİLER İŞGALİ YASALLAŞTIRMAYA ÇALIŞIYOR

Genel olarak Azerbaycan Dağlık Karabağ'daki yasadışı yönetimin uluslararası alanda kendini yasallaştırma çabalarını engellemeye çalışırken, Dağlık Karabağ'daki 'de facto' rejim kendini yasallaştırmanın yollarını arıyor. Bu tutumları hem Ermenistan yönetimi, yurtdışındaki Ermeni diaspora örgütleri ve hatta Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecini yürüten Türkiye Ermenileri tarafından destekleniyor. Bu anlamda Hrant Dink'in ölümünden sonra Türkiye Ermenileri gazetesi Agos'un radikal bir pozisyon benimsediği ve yayınlarında Dağlık Karabağ'daki yasadışı rejimi meşrulaştırmaya çalıştığı görülmektedir.

Ermeni tarafının Dağlık Karabağ'daki yasadışı rejimi meşrulaştırmanın yollarından biri oraya

uluslararası seyahati teşkil etmek olarak görmektedir. Azerbaycan bunun karşısını almak için son dönemlere kadar buraya seyahat eden kişileri kara listeye ekliyordu. Yalnız bu kişiler affedilmeyi belirten bir mektup yazdıktan sonra bu listeden çıkartılıyorlardı. Bu çerçevede Türkiyeli yazar Nagehan Alçı da 2009 yılında Dağlık Karabağ'a seyahat ettikten sonra ismi istenmeyen adam listesine konulmuş ve ardından Azerbaycan'ın Ankara Büyükelçiliği aracılığıyla Bakü'ye müracaat ettikten sonra listeden çıkartılmıştır. Azerbaycan bu konudaki tutumunu 2015 yılında daha da sertleştirerek Bakü'nün izni olmadan Karabağ'a seyahat eden kişilerin İnterpol aracılığıyla tutuklanmasını talep etmiş ve 2016 yılında üç ülke vatandaşı olan (Rusya Federasyonu, İsrail ve Ukrayna) Aleksandr Lapşin Bakü'nün izni olmadan Karabağ'a seyahat etmesi nedeniyle Belarus'ta, Rusya ve İsrail'in itirazlarına rağmen tutuklanmış ve Azerbaycan'a verilmiştir. Azerbaycan'da bir süre hapis hayatı yaşayan Lapşin, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e affedilme ricası ile mektup yazmasından sonra serbest bırakılmıştır.

Ermeni tarafı Lapşin olayının işgal altındaki Karabağ'a seyahat edecek kişiler üzerinde olumsuz etkisini silmek için daha sonra sürekli bölgeye seyahatlar düzenlemiş ve Azerbaycan da bölgeye giden kişiler hakkında kara listesine yenilerini eklemiştir. Dolayısıyla Azerbaycan'ın yurtışındaki büyükelçilikleri, istihbarat ve emniyet birimleri bu konunun oldukça ciddi takipçisidir.

İşte Return/Dönüş Vakfı kurucusu Aragats Akhoyan'ın Ufuk Uras'a Karabağ'a seyahat teklifini Lapşin olayı sonrası Ermeni tarafının çabası çerçevesinde değerlendirmek gerekiyor. Yani dört Türk vatandaşının işgal altındaki bölgeye seyahati Ermeni tarafının masumane bir teklifinden ziyade oradaki işgal rejimini meşrulaştırma amacını taşıyor.

Hatta Dağlık Karabağ sorunun çözümü için AGİT Minsk Grubu çerçevesinde devam eden diplomatik görüşmelerde Azerbaycan tarafı Dağlık Karabağ'daki 'de facto' rejimi taraf olarak kabul etmiyor çünkü, Azerbaycan topraklarını işgal eden taraf Ermenistan Cumhuriyetidir. Azerbaycan topraklarının işgal altında olmasına dair BM Güvenlik Konseyi'nin kararlarının dışında BM Genel Kurulunun, İİÖ, EİÖ, Bağlantısızların ve Türk Konseyi'nin onlarca kararı vardır. Türkiye de 1993 yılında Ermenistan'la sınırlarını bu nedenle kapatmıştır. 2009 yılında Bakü'yü ziyaret eden dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan Karabağ'da Azerbaycan'ın kabul ettiği çözüm olmadığı sürece Ermenistan'la sınırların açılmayacağı ve diplomatik ilişkilerin kurulmayacağını beyan etmiştir.

TÜRK MİLLETİ DE TEHDİT GÖRÜYOR

Türk milletinin de bu konuda tutumu siyasilerle aynı durumdadır. 2017 yılında Kadir Has Üniversitesi tarafından yapılan Türk Dış Politikası Kamuoyu Algıları Araştırma sonuçları Türk halkı nezninde Azerbaycan dost, Ermenistan ise tehdit ülke olarak ortaya çıkmıştır. Sonuçlara göre Türkiye dostları arasında %71 Azerbaycan 1. sırada, % 18 oranla ise Ermenistan tehdit devlet olarak 5. sıradadır. Ermenistan'ı tehdit olarak görenlerin oranı 2016 yılında %9.8 olmuştur. Ayrıca «Sizce Türkiye dış politikada hangi ülkelerle birlikte hareket etmeli?» sorusuna katılımcıların % 59'u Azerbaycan'la cevabını vermiştir. Bu nedenle Ermenistan'ı ve işgal altındaki Dağlık Karabağ'ı ziyaret edenler ne siyasiler, ne de halk tarafından desteklenmiyor. O zaman bu seyahatin ne devlette ne toplumda hiçbir karşılığı yoktur sadece Ermenistan devletinin amacına hizmet etmiştir. Nitekim son yıllarda Ermenistan devletinin Türkiye'ye diaspora faaliyetlerini de artırdığı dikkat çekmektedir. Bunun bir amacı Türkiye'de «soykırımı» savunanları cesaretlendirmek ise, diğer amacı Türkiye'de Karabağ konusunda farklı sesleri desteklemektir.

Kısacası Azerbaycan'ın istenmeyen adam listesine girmiş olanlar yalnız büyükelçilik aracılığıyla hata yaptığını belirten bir mektup yazdıktan sonra listeden çıkartılmışdır. Veya üç devletin

vatandaşı olan Lapşin özür mektubu yazdıktan sonra serbest bırakılmıştır. Bu deneyimler Karabağ'a seyahat edenlerin hata yaptıklarını belirten bir mektup yazmadan istenmeyen adam listesinden çıkartılmayacağını söylüyor.

Sonunda Dağlık Karabağ meselesinin çözümü konusunda Azerbaycan'ın tutumu özetle şöyledir: Ermenistan birlikleri önce işgal altındaki topraklardan geri çekilmeli daha sonra Türkiye ve Azerbaycan'ın Ermenistan'la sınırları açılabilir ve daha sonra Dağlık Karabağ'a da Azerbaycan toprak bütünlüğü çerçevesinde özerklik statüsü verilebilir.

Dr. Cavid Veliyev - Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Himayesinde Stratejik Araştırmalar Merkezi

Kaynak/Source: